

Vers gemaaid voer het jaar rond

Een derde van het rantsoen van de ruim 1500-koppige veestapel van de familie Hoekman uit Texas bestaat uit vers gemaaid voer. Het jaar rond vers gras of winterrogge maakt het rantsoen smakelijk en bovendien is de goedkope eiwitbron zeer welkom in jaren als deze met een lage melkprijs.

TEKST JAAP VAN DER KNAAP

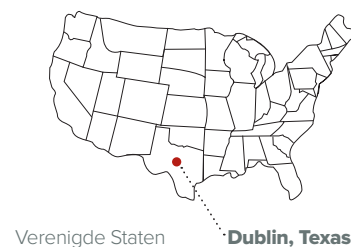
Gerard Hoekman heeft een handvol voer gepakt. Het is een bijzonder groen-bruin mengsel dat voor de melkkoeien ligt. Hoekman ruikt eraan, bekijkt het van dichtbij en constateert tevreden: 'Kijk, het mixt ook gewoon goed. Vers gras of vers gemaaide winterrogge is niet alleen een goedkope eiwitbron, het zorgt er ook voor dat het rantsoen mooi gemengd en smakelijk wordt. We proberen er daarom het hele jaar voor te zorgen dat we een vers product kunnen maaien en voeren.'

Een jaar rond vers gemaaid gras voeren is bijzonder, maar het is zeker ook in de Amerikaanse staat Texas een niet-alledaags tafereel. Toch bestaat het rantsoen van de ruim 1500 melkkoeien van Gerard en Hinke Hoekman voor ongeveer een derde uit vers gemaaid product. 'In de winter is het winterrogge, in maart een paar weken luzerne of triticale, vanaf april gras van blijvend grasland en vanaf mei gaan we echt los met gras van tijdelijk grasland. Zo komen we nagenoeg het hele jaar rond.' Gerard legt uit dat de snij-

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	Hinke (links op foto), Gerard (midden op foto) en Case Hoekman (rechts)
aantal melkkoeien	1520
aantal stuks jongvee	1640
aantal hectare	760
aantal medewerkers	18
dagproductie	36 kg/koe

ter Meagan studeert voor boekhouder, zoon Hans is gaan studeren in Nederland. In Texas houdt de familie Hoekman 1520 koeien en 1640 stuks jongvee op 760 hectare. Het aantal stuks jongvee is afgelopen tijd gegroeid, omdat er flinke uitbreidingsplannen zijn. De groei in vee was de afgelopen tien jaar in rustiger vaarwater gekomen, maar nu Case zich heeft gemeld als potentiële bedrijfsopvolger, worden er weer volop nieuwe plannen gemaakt. 'Eigenlijk hadden we nu al aan het bouwen willen zijn. De melkprijs zit in een dip en als die straks weer stijgt, moet je ervoor zorgen dat je op dat moment juist meer koeien hebt. Maar we hebben de vergunningen nog niet helemaal rond, dat gaat nog wat tijd kosten.' Want ook al zijn

Het gemengde rantsoen bevat voor een derde vers gemaaid product

rogge goed past in de rotatiecultuur met mais. De rogge wordt na de maisoogst gezaaid en is een mooie voorvrucht voor de nieuwe maisteelt in het volgende jaar. 'Als er jaren zijn met voldoende water, dan verbouwen we soms twee gewassen mais per jaar. Het eerste maisgewas hakselen we half juli en twee weken later is de nieuwe mais alweer gezaaid. In natte, vruchtbare jaren kon een hectare hier wel 130 ton mais opleveren.' Helaas praat Hoekman in de verleden tijd. 'De afgelopen jaren waren droog, er was vaak onvoldoende water. Water om te irrigeren krijg je hier alleen als je waterrechten hebt en als er genoeg water in de stuwmeren is opgevangen. Zeker afgelopen jaar was het erg droog en was water schaars. Dat merk je meteen in de opbrengsten omdat irrigatie hier echt noodzakelijk is. In de zomer draaien sommige van de 14 pivot-beregeningsinstallaties 24 uur per dag.'

Melkstal draait 24 uur per dag

Gerard (52) boert samen met zijn vrouw Hinke (50) en zoon Case (24) in het plaatsje Dublin in Texas. Doch-

▲ De stallen zijn volledig open

De 14 pivots draaien in de zomer 24 uur per dag

er volgens Hoekman minder regels in Texas dan in Nederland, het nieuwe bedrijf met straks in totaal 3500 koeien zal wel aan diverse milieuregels moeten voldoen.

Nieuwbouw bij de uitbreiding is noodzakelijk, omdat de huidige 2 x 20 stands-melkput met een capaciteit van 200 koeien per uur vol zit. 'We melken drie keer per dag en

met het schoonmaken erbij wordt de melkstal 24 uur per dag gebruikt. De melkstal wordt nu optimaal benut, maar is de beperkende factor voor uitbreiding', aldus Hoekman. De beoogde uitbreiding betekent dan ook een hele nieuwe melkstal en nieuwe ligboxenstallen. 'De gemiddelde bedrijfsgrootte in Texas is 1100 koeien. We zitten daar nauwelijks meer boven. Dat merken we, omdat we niet meer de meest aantrekkelijke deals krijgen; het bedrijf wordt minder interessant bij toeleveranciers. Daarom moeten we wel zorgen in omvang bij de bovenste helft van de bedrijven te blijven. Bedrijfsontwikkeling is hier nu eenmaal noodzakelijk voor een scherpe kostprijs.'

Naar de VS voor het avontuur

Hoekman ging als boerenzoon in 1988 naar de Verenigde Staten, eigenlijk vooral voor 'het avontuur'. 'Ik had twee jaar op het ouderlijk bedrijf in Haskerhorne gewerkt samen met mijn broers en vader. Ik wilde wel eens verder kijken. Aanvankelijk dacht ik aan Denemarken, maar ik besloot ook eens te kijken in Texas, omdat ik daar werk kon krijgen. Toen ik zag dat boeren hier met eenvoudige middelen en weinig kosten met vijftig koeien al best wat geld verdienden, dacht ik: dat kan ik ook. En misschien wel beter.'

Boerderijen bestonden in de jaren negentig in Texas vooral uit een melkstal en een kraal met een afdak voor de koeien tegen de zon en een voerpad waar de koeien werden gevoerd. Voeer werd aangevoerd, mest bijeen geschoven op een hoop. 'Voeer was goedkoop en mest geen probleem', zo vat Hoekstra het krachtig samen. Na een jaar als medewerker startte hij voor zichzelf. Hij huurde een bedrijf, kocht 50 koeien en investeerde elke verdiende dollar weer in vee. 'In twee jaar tijd groeiden we van 50 naar 300 koeien. 'Het ging heel hard, maar we maakten dan ook veel uren. Toen we meer dan 250 koeien gingen melken, moest ik aan mijn vader beloven dat we personeel zouden inzetten. Dat was even wennen, omdat ik niet alles meer zelf ging doen, maar sinds dat moment

werken we met Mexicaanse medewerkers. Sommige zijn al meer dan twintig jaar bij ons in dienst.' Hoekman kocht een bedrijf, bouwde als een van de eersten in de regio een ligboxenstal, verkocht het bedrijf weer en kocht de huidige locatie. 'Er stond hier niets, maar het was ruim 100 hectare mooie vruchtbare grond met een goede waterafvoer. We bouwden nieuwe stallen en hebben dankzij de nodige landaankoop nu 760 hectare, waarvan alles zich bevindt in een straal van 2,5 kilometer.'

Al een jaar een lage melkprijs

Bewust investeerde Hoekman de afgelopen jaren in grond. 'Voer is steeds duurder geworden door onder meer hoge transportkosten als gevolg van hogere brandstofprijzen. Ook kun je op grond de mest goed kwijt', zo legt hij uit. Niet al het land dat hij bezit is landbouwgrond, maar afgelopen jaar werd er 36 hectare luzerne, 160 hectare mais en 160 hectare gras en 140 hectare rogge verbouwd. Daarmee is het bedrijf inmiddels qua voer voor ongeveer 80 procent zelfvoorzienend. 'We kopen nog bierbostel, katoenzaad, raapzaadschroot, maismeel en een eiwit- en mineralenmengsel aan', zo verduidelijkt Hoekman. Voor het voerhek van alle koeien ligt hetzelfde rantsoen, goed voor 26 kg droge stof per koe en een dagproductie van 36 kg melk. De verse koeien zitten wel in een aparte groep, maar krijgen hetzelfde rantsoen. 'We hebben ze wel eens preparaten en aparte producten gevoerd, maar ik zag daar weinig van terug in gezondheid of productie. We houden soms de koeien wat te lang in de verse groep en dat maakte het speciale rantsoen te duur. Zeker in tijden van een slechte melkprijs moet je scherp op de kosten letten.' De melkprijs in de VS is al ruim een jaar laag. Hoekman krijgt momenteel van zijn fabriek voor melk met 3,5 procent vet en 3,00 procent eiwit omgerekend minder dan 30 cent per liter. 'Leuk is anders. Het gaat nog niet zo slecht als in 2009, maar we hebben al een jaar niets verdiend. We maken geen verlies, maar voor de hele

melkveehouderij zijn deze prijzen wel dramatisch. Iedereen is aan het bezuinigen, er wordt weinig geïnvesteerd en alles wat je doet mag helemaal niets kosten.'

Zuivelfabrieken zijn volgens Hoekman ook niet meer geïnteresseerd in extra melk. 'Als leverancier mag je nog wel uitbreiden, maar in melk vanaf een nieuwe locatie zijn ze niet geïnteresseerd.' Mede daarom zijn de nieuwbouwplannen bij het bestaande bedrijf gepland. 'Ik ben ook geen boer die een bedrijf op afstand wil en kan managen. Ik wil het overzicht houden, de bedrijfsprocessen kunnen zien en zelf meewerken waar nodig.'

Toch stuurt Hoekman nu wel achttien man personeel aan. 'Dat gaat prima, al merk ik wel dat het steeds lastiger is personeel te motiveren. Vroeger vroegen de betere personeelsleden nog wel eens hoeveel een slachtkoe had opgebracht en waren ze ook met ons blij als we op een keuring goed presteerden. Maar op de een of andere manier is die interesse er niet meer bij de nieuwe generatie. Die desinteresse baart me wel eens zorgen.'

Eerder ging Hoekman nog wel eens naar keuringen, maar de koeien voor de shows moesten steeds groter zijn om mee te kunnen doen. 'Ik houd nog altijd van melktypische koeien, maar die enorme ontwikkeling past niet bij ons bedrijfssysteem. Ik let nu vooral op uier en benen en een goede productie', zegt hij over het fokdoel.

Met de schaarste van gemotiveerd personeel is ook het uurtarief gestegen. Het gemiddelde uurtarief van een goede medewerker is inmiddels 15 dollar (13 euro) per uur. De best betaalde medewerker is de monteur. 'Een goede monteur kan altijd uit. We hebben alle machines zelf en onderhoud van machines uitbesteden kost veel geld.' Hoekman wijst naar het stalvoeren. 'De machines voor stalvoeren hebben we elke dag nodig, die moeten gewoon altijd goed werken.' Ook straks bij de uitbreiding blijft als het aan Hoekman ligt een deel van het rantsoen bestaan uit vers gemaaid voer. 'Smakelijk en goedkoop', benadrukt hij nog maar eens. 'En gras maaien blijft bovendien mooi om te doen.' |

▲
Het bedrijf ligt in een licht glooiend landschap